

venni. A térképszelvények magassági információit például egy rádióadó vagy átjátszóállomás tervezésénél is jól lehet hasznosítani.

Az adott területről a tervezési feladatokhoz a légi felvételek is hatékonyan felhasználhatók. A megrendelő kívánságára földi fotogrammetriai eljárással ingatlanokról, műemléki homlokzatokról is készítenek felvételeket. Az adatszolgáltatási hatáskör jogszabályi kötöttségei miatt a FÖMI kihelyezett ügyfélszolgálatként látja el feladatait az MKA keretén belül.

Az előzőekben felsoroltakon kívül az MKA-ban lehetőség van különböző statisztikai adatok lekérésére, és egyedi megrendelések szerinti feldolgozására a KSH 1990. évi népszámlálási adatai alapján.

A közelmúltban beindított szolgáltatás a Creditreform-Interinfo Kft.-vel együttműködve részletes céginformáció szolgáltatása, hazai és külföldi cégekről egyaránt, amelynek segítségével a leendő partner megismerését mindenképpen az üzletkötés előtt ajánljuk. Ez a szolgáltatás a cégek azonosító adatain kívül (név, cím, telefon, vezető neve stb.) megadja a tulajdonosi, a létszám-, a pénzforgalmi

paramétereket, a cég bonitási indexét, és az üzleti kapcsolat kialakításához szükséges hitelképességi jellemzőket. Megrendelhető továbbá a banki hitel bányújtásához szükséges cégminősítés, valamint a hitelkérelem-auditálás, amelyet az MKA a Bankconsult Kft.-vel együttműködve teljesít. A szolgáltatás kiterjed jogszabályi információkra és bírósági határozatokra, amelyek példaként szolgálhatnak.

Az MKA egyébként információk kínálatának folyamatos bővítésére várja mindazon információtulajdonosok együttműködési ajánlatát, akik aktuális, közérdeklődésre számot tartó és hiteles információval rendelkeznek. Az érdeklődők telefonon, telefaxon, levélben és személyes ügyfélfogadás formájában juthatnak hozzá a kívánt adatokhoz. Az üzleti élet fellendülése, a korrekt információk iránt egyre növekvő igény hívta életre a Magyar Közzolgálati Adattárát, amely az információszolgáltatás területén az eddigieknél szélesebb perspektívát kínál megrendelőinek.

Kis-Kéry Béláné
(Magyar Közzolgálati Adattár)

Szombathelyi törekvések és elképzelések

A szombathelyi könyvtárosképzés harmincéves története egyúttal a képzés megújítása és korszerűsítése érdekében kifejtett erőfeszítések története is. (Bővebben és legfrissebben lásd *Tóth Gyula: A szombathelyi könyvtárosképzés 30 éves. Múlt, jelen, jövő. = Vasi Szemle, 1992. 4. sz. p. 525–535.*) Különösen érvényes ez az utóbbi tíz évre, amikor is egyre gyorsabb ütemben és rövidebb intervallumokban került sor olyan változtatásokra, melyek újabb és újabb vonásokkal közelítik tartalmukban és módszereikben oktatási kínálatunkat a fejlettebbnek mondott országokéhoz. Ezt a folyamatot a tanszék új iránti érzékenysége mellett elősegítik és alátámasztják oktatóink külföldön megszerzett ismeretei és tapasztalatai, valamint az utóbbi 3-4 évben örömdetes megerősödött és kiszélesedett nemzetközi kapcsolataink. Ezek a megújítási törekvések kifejeződnek az alapképzés teljes vertikumában, de különösen a speciális kollégiumok és továbbképzési kurzusok terén. Voltaképpen ma már nemcsak visszamenőlegesen konstatálhatjuk a változások irányát, hanem abban a felvázolt stratégiában is, amely – a feltételek függvényében – a jövő lépéseit határozza meg.

A fentiekből következik, hogy a vállalozási információszolgáltatások bevezetésére irányuló kezdeményezések első pillanatától készek voltak az új törekvéseket a képzés-továbbképzés eszközeivel támogatni. Meggyőződésünk, hogy a hazai könyvtárügy és szakirodalmi információ kezdeményezéseit szellemi előkészítésnek és a közreműködők előzetes felkészülésének kell megelőznie. Az elmúlt évtizedek

próbálkozásai közül azok voltak sikeresek, melyeket ebben az összefüggésrendszerben valósítottak meg. Ennek jegyében vállalkoztunk az MKE–LA–British Council legelső és imponálóan nagyvonalú, ámbár végül nem realizálódott projektjében való részvételle. Ugyanezért vállaltuk el a vállalozási információ terén indított első és kísérleti tanfolyamok egyikét 1992. augusztus 24–28-a között.

A tanszék oktatói részt vettek nemzetközi konferenciákon, itt jártukkon konzultáltunk pl. *Ian M. Johnsonnal*, az aberdeeni tanszék vezetőjével (az IFLA képzési bizottságának vezetőjével), a borasi partnerintézmény oktatóival (közülük az egyik TEMPUS-támogatta kis- és középvállalkozó-képző svéd-szlovén–olasz stb. projektet is vezet), igyekeztünk megszerezni a téma angol-szász irodalmából minél többet, s igen hasznos volt *Mel Collier* professzor és munkatársai (Leicester) munkájához asszisztálnunk. Bizonytal ezek az előzmények is szerepet kaptak abban, hogy *Téglási Ágnes* várhatóan 1993 őszén megkezdheti a British Council támogatja egyéves angliai ösztöndíjas tanulmányújtát, mely egyfelől a vállalozási információszolgáltatások, másfelől ezek oktatása terén ígér hasznos tanulságokat.

Eddigi tapasztalataink azt igazolják, hogy bár bizonyos elemek – sokszor ösztönösen és nem tudatosan – a hazai gyakorlatban már jelen vannak, végső soron elengedhetetlenül szükséges az angol-szász, skandináv és általában a nyugat-európai tapasztalatok és gyakorlat átvétele, hazai viszonyokra való adaptálása. Ma még nem igazán követelő a társa-

dalmi igény és szükséglet, de ha az ország a maga választotta úton szándékozik továbbmenni, akkor előbb-utóbb felszínre tör. Ezért fontos, hogy időben és végiggondolt koncepció alapján megtegyük az előkészületeket.

Ha a most felvázolható trendek mentén halad az ország, akkor a fejlettebb országok közelmúltbeli vagy mai aktualitásai néhány év múlva Magyarországon is valósággá válhatnak. Ezért tanszékünk az évtized végére fokozatosan felkészül arra, hogy képes legyen információs menedzsereket, brókereket szakosítás keretében kiképezni.

Közvetlen céljaink azonban szerényebbek. Jelenleg két, egymással összefüggő kurzus előkészítése folyik, mégpedig a Pénzügyi és Számviteli Főiskola Zalaegerszegi Intézetével együttműködve. Tőlük, s más, a témában tájékozott szakemberektől az üzleti és vállalkozói valósággal való megismertetést várjuk, mert úgy gondoljuk, hogy a könyvtárosnak nemcsak az információs szolgáltatások terén kell ismeretekkel rendelkeznie, hanem ismernie kell a kiszolgált társadalmi gyakorlat főbb vonásait is. Nappali végzős hallgatóink számára *vállalkozói információs szolgáltatások* címmel 40–48 órás *speciális kollégiumot* hirdetünk meg, míg a már dolgozó könyvtárosoknak egyéves, 120 órás *szakosító továbbképző* kurzust készítünk elő. A két képzési forma azonos tartalmat takar; az időtartambeli eltérést indokolja, hogy a nappali hallgatóknál már építhetünk más alaptárgyakban megszerzett korszerű informatikai ismeretekre, továbbá a másik speciális kollégium ismeretanyagára.

A speciális kollégiumnak és a továbbképző tanfolyamnak egyaránt az a célja, hogy

- ▶ megismertesse a résztvevőket a kis- és középvállalkozói világ hazai helyzetével, intézményrendszerével, jogi, pénzügyi, kereskedelmi, piaci stb. vonatkozásaival;
- ▶ bemutassa a hazai vállalkozókat mint potenciális használókat, és megismertesse igényeiket, szükségleteiket;
- ▶ számba vegye a vonatkozó információk körét, s a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások kiépítésének lehetőségeit, eszközeit és módszereit.

Ennek megfelelően a továbbképző tanfolyam tananyaga az angol szaknyelvi blokk mellett: vállalkozói ismeretek, vállalkozói információs és kapcsolódó szolgáltatásokra vonatkozó ismeretek, továbbá a vállalkozói információs szolgáltatások marketing- és menedzsmentkérdései.

Törekvéseink a Művelődési és Közoktatási Minisztérium szervezte, és számos egyetemi és szakönyvtár, valamint megyei könyvtár közreműködésével számoló *Vállalkozói Információs Projekt (VIP)* koncepciójához kapcsolódnak, s ezért számítunk is szakmai, erkölcsi, s nem kevésbé anyagi támogatására. Számításaink szerint a továbbképző tanfolyam költsége 12–24 résztvevő mellett is minimálisan 260–360 ezer forint körül mozog; ennek és a részvétel egyéb költségeinek (kiküldetés, úti- és szállásköltségek) teljes áthárítása a résztvevőkre (illetve küldő intézményeikre) veszélyezteteti, gyakorlatilag szinte kizárja a tanfolyam lebonyolítását. Ezért kértük az MKM könyvtári osztályának mint a VIP-projekt titkárságának az anyagi támogatását; a továbbképzést meghirdetni csak ennek birtokában lesz bátorságunk.

Egyszerűbbnek ígérkezett a nappali hallgatóknak meghirdetni a speciális kollégiumot. E tájékoztató írásakor azonban hirtelen napvilágra kerültek a felsőoktatás anyagi gondjai, illetve a BDTF-en kilátásba helyezett válságmenedzselési tervek meghiúsítani látszanak az intézményközi együttműködésre alapozott szép elképzeléseinket. Ugyanis ha saját erőforrásaink nem engedik meg külső óraadók foglalkoztatását, akkor a speciális kollégium is csak külső támogatással valósulhat meg.

Ezek a tervezett kurzusok – ha egyáltalán létrejönnek – bár az 1992-ben rendezett egyhetes tanfolyamoknál merészebb és bővebb tartalmúak, még távolról sem oldják meg a vállalkozási információ minden problémáját, és nem tartalmazhatnak minden szükséges ismeretet. Közbülső lépcsőfoknak tekinthetők, amelyek a résztvevők közreműködésével és erőfeszítéseivel, az oktatókkal együtt teremthetik meg az új szolgáltatási kör gyakorlati, elméleti feltételeit.

Téglási Ágnes – Tóth Gyula
(Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola)

Vállalkozási információs szakirány a nyíregyházi könyvtárosképzésben

A rendszerváltás újabb és újabb kihívások özönét zúdítja a könyvtárakra, mintegy rákényszerítve őket eddigi tevékenységük felülvizsgálatára, a hagyományos funkciók kereteinek tágítására, a szolgáltatások körének bővítésére. A szolgáltatásokat igénybe vevők pedig a lehető leggyorsabban szeretnének a konkrét információkhoz eljutni, vagyis nem annyira az információk forrásaira, mint magukra az információkra tartanak igényt, amelyek a piactudásra való áttéréssel egyre inkább válnak gazdasági erőforrássá.

A magántulajdonhoz való jog szükségképpen előtérbe állítja a maga erejéből boldogulni akaró állampolgár gazdasági tevékenységét. Ehhez azonban már nem elég a szakmai tudás; a sikerhez pénzügyi, jogi és marketingismeretek is kellenek. Felértékelődik tehát az információ, amely nap mint nap hatalmas mennyiségben zúdul az emberekre. Ezeket nyomon követni, bennük eligazodni csak azonnali rendszerezésüket is lehetővé tevő gyors szolgáltatásokkal lehet. Gazdálkodni kell tehát az in-